

Příloha k protokolu o SZZ č.: Diplomant: **PhDr. Jaroslava MIHALOVIČOVÁ**

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: ARTE3

Ateliér arteterapie

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jana Kouřilová

Datum odevzdání posudku: 18. 5. 2012

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název: Emocionálna saturáci v kontexte arteterapie

Bakalářská práce se zabývá možnostmi emoční saturace prostřednictvím arteterapie u seniorské skupiny.

V teoretické části se autorka zaměřuje na tematiku emocí, emoční saturace, a to zejména v kontextu období stáří. Škoda, že autorka v těchto pasážích často jen naznačuje některé myšlenky a prezentuje názory různých autorů, ale málo či vůbec z nich vyvozuje, málo je interpretuje (např. proč zmiňovat jednou větou James-Langeovu teorii na s. 11, když z této jedné, do kontextu nevražené věty, je pro čtenáře zmiňovaná teorie zcela „neuchopitelná“; obdobně je to s odkazem na Fr. Kupku na s. 30). Podobně působí příliš přímočará, prvoplánová tvrzení, která autorka nerozvádí (např. na s. 16 nahoře holá věta o tom, že „uspokojování emocí se věnuje arteterapie“). Autorka jakoby o emocích psala racionálně, bezemočně, což je v tomto případě poměrně ke škodě práce.

Praktická část BP je prezentace arteterapeutické práce se skupinou více než osmdesátiletých seniorů. Autorka tuto část nazývá „výzkumnou“, což evokuje snahu něco rozkrýt, vyzkoumat, nicméně tato „koncovka“ BP trochu chybí. Prezentovaný arteterapeutický program nese mnoho prvků ergoterapeutických (a na poli ergoterapie by se patrně též lépe obhájoval a prosazoval než na poli arteterapeutickém). Jen těžko lze nalézt v předkládaném programu využití rožnovské arteterapie, byť to autorka předem avizuje.

K „výzkumné“ části BP lze mít četné výhrady a připomínky.

Je otázkou, zda je nutná tak významná strukturace práce – ať už v samotných východiscích arteterapeutického programu (bod, linie atd.), tak i dále v přesném a zcela stabilním řádu arteterapeutických setkání (včetně jejich popisu). Není tato velká přítomnost logiky na úkor emocí a vejde se do ní ještě prostor pro tvořivost? S tím souvisí i fakt, že řada autorčinych popisů působí odlidštěně (a tím pádem i zbytečně), např. na s. 30 – 31 deskripce toho, jaké metody budou použity v jednotlivých fázích arteterapeutického procesu.

Autorčiny záměrem bylo poskytnout metodický návod, jak pracovat se seniory. Tento „návod“ je ale natolik „těsný“, že (aspoň dle mého názoru) vylučuje radost z tvorby (a to nejen u klientů, ale i u samotného arteterapeuta), v podstatě může vést jen k jakémusi mechanickému replikování. Trochu to připomíná velmi nezábavné vaření podle kuchařského návodu, kde je vše přesně uvedeno, včetně ingrediencí (a to do poslední špetky soli). Navíc se arteterapeutický program zdá být vytvořen paušálně, jakoby nebral v úvahu jednotlivce ve skupině, jeho momentální naladění, možnosti apod. Čtenář si nutně musí klást otázku, jak byl individualizován pro jednotlivé klienty.

Při práci se seniory v takto pokročilém věku nelze nenarazit na otázku smrti, její anticipace a na emoce s ní spojené. Toto téma autorka pomíjí, vyhýbá se mu (zminěno je pouze v rámci doslovných přepisů verbálních doprovodů klientů – tedy klienti mají potřebu toto řešit, ale v rámci arteterapie jim to umožněno zřejmě nebylo).

Na s. 42 a dále autorka prezentuje verbální výpovědi některých klientů v souvislosti s jejich kolážemi (tedy autoportréty vytvořenými z barevných papírů). Autorka doslovně přepisuje vyprávění klientů, kteří jsou plni svých životních příběhů a touhy je sdělovat, autorka však seniorům nedává prostor vyrovnat se se svou minulostí a integrovat ji. Seniori jsou místo toho dotazováni, „jak se cítí tento obličej“, autorka se zde spokojuje s jednoslovnými odpověďmi („bolestivě“ apod.), neuvádí však, jak s těmito výpověďmi dále nakládala, jak je ošetřila či jaký byl jejich smysl.

Pokud jde o KTC, jejich reprodukce jsou velmi špatné. Autorka by měla k obhajobě přinést originály KTC, na nichž by ukázala, příp. vysvětlila některé své interpretace (např. trojnásobný výskyt žluté autorka interpretuje jako inhibici apod.).

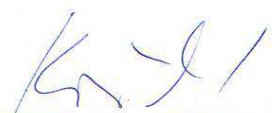
Autorkou uváděná „deprivační, studená barevnost“ (s. 75) není z uvedených ukázek příliš patrná, resp. vyskytuje se tam, kde jsou seniori omezeni samotnou technikou (např. Cyklus bod).

Není také jasné, v čem vlastně arteterapie klientům pomohla, autorka přesvědčivé důkazy nepředkládá, jako signál úspěchu arte práce vnímá poměrně výhradně verbální ujištění klienta a to, co je možno „číst“ v jeho mimice.

Bakalářská práce je v řadě formálních aspektů kvalitní (jména pokud jde o jasnou a přehlednou strukturu či způsob citací), i přesto však lze nalézt některé drobné formální nedostatky či překlepy, např. na s. 9 (4. odstavec) – nikoliv Krecht, ale Krech (navíc jako další spoluautor chybí Ballachey); na s. 13 u odrážky o naději měla být „žiarlivost“ již v další odrážce jako samostatná kategorie apod. Objevují se též věty beze smyslu, např. na s. 23 (2. odstavec): „Z arteterapie možu mať úžitok lúdia, ktorí majú emocionálne t'ážkosti, obohacuje.“ Občasné se vyskytují též chyby v interpunkci.

V žádném případě nechci autorce odpírat dobré úmysly při arteterapeutickém snažení, zdá se však, že jistá míra otevření se různorodosti (arte)terapeutických možností, větší flexibilita a tvořivost by byly jejímu arteterapeutickému konání i prezentaci arteterapeutické práce jediné k užítu.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **dobře**

podpis vedoucího bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne 18. 5. 2012

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl